

РЕШЕНИЕ

№ 90

гр. Велико Търново , 27.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И
ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ** в публично заседание на седми юли, през две
хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ИСКРА ПЕНЧЕВА Въззивно гражданско дело
№ 20214000500242 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по депозирана от Прокуратурата на РБ въззивна жалба срещу Решение № 60/ 19.04.2021 г. по Гр.д. № 652/ 2020 г. по описа на ОС – Плевен **в частта**, с която съдът е осъдил Прокуратурата на РБ да заплати на Ж. Д. Б. сумата 1000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в психическо неразположение от наложените ограничения, безпокойство, напрежение, безсъние, отпадналост и отчаяние от изпълнение на наложеното му наказание над определения размер в частта относно изтърпяването на наложеното му наказание лишаване от свобода по присъда по НОХД № 14/ 2019 г. на ЧРС под строг режим за периода от 15.10.2019 г. до 05.12.2019 г., след която дата изтърпява наказанието под общ режим поради отмяна на първоначално определения режим, ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане. Прокуратурата счита постановеното решение за неправилно и незаконосъобразно. Излага, че предявената и разгледана от съда претенция не попада в приложното поле на чл.2 ал.1 ЗОДОВ, тъй като не е налице нито една от визираните хипотези, при което съдът неправилно я е квалифицирал по т.6 на цитираната норма. Сочи, че действията на Прокуратурата по привеждане в изпълнение на влязлата в сила осъдителна присъда са правомерни, като именно Прокуратурата е инициирала ревизия на влезлия в сила акт, като е поискала възобновяване на наказателното производство и спиране на изпълнението на присъдата в частта за определения режим на изтърпяване на наказанието до произнасянето

на съда. Извън тези доводи счита за необосновани изводите на съда за доказаност на претърпени от ищеца вреди – неудобства и притеснения и съответно за осъществяване на фактическия състав, обуславящ отговорността по чл.2 ЗОДОВ. Съвкупният анализ на доказателствата опровергавал твърденията на ищеца – в медицинската документация от затвора липсвали отразени негови оплаквания за здравословни проблеми или емоционални страдания, такива не са правени и пред разпитаните по делото свидетели. Счита, че дори да са претърпени някакви вреди, определеният размер на обезщетението е силно завишен и не съответства на принципа на справедливостта. Моли решението да бъде отменено и предявения иск – отхвърлен изцяло като неоснователен или да бъде редуциран размерът на присъденото обезщетение.

Ответникът Ж. Д. Б. и неговият процесуален представител, назначен по реда на ЗПП, не са депозирали отговор на въззивната жалба. Б. е заел становище за нейната неоснователност в писмена молба от 28.06.2021 г. Било доказано, че е припаднал, докато е бил при строг режим, и съдът неправилно приел, че този инцидент е резултат от общото му здравословно състояние. Счита, че обезщетението му е драстично занижено и моли да бъде увеличено поне на 4 000 лв.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259 ал.1 ГПК, от легитимирана страна, против обжалваем съдебен акт, поради което е процесуално допустима и следва да се разгледа по същество. Искането на ответника пред ВТАС Б. за изменение на размера на присъденото му обезщетение е процесуално недопустимо – той не е подал въззивна жалба срещу решението в отхвърлителната му част, а искането е инкорпорирано в отговора му на подадената от Прокуратурата въззивна жалба. По него съдът не дължи произнасяне. В изпълнение на задълженията си по чл.269 от ГПК въззивният съд извърши служебна проверка относно валидността на обжалваното решение и допустимостта му в обжалваните части и намира, че съдебният акт не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановен е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвен е в писмена форма, подписан е и е разбираем. Не са налице и процесуални нарушения, обуславящи неговата недопустимост. Оплакването на жалбоподателя, че съдът неправилно е квалифицирал претенцията на ищеца по чл.2 ал.1 т.6 ЗОДОВ, както и не е налице нито една от визираните в ал.1 хипотези, е неоснователно. Съдът правилно е подвел твърденията на ищеца под относимата правна норма, която предвижда отговорност на държавата за вреди поради изпълнение на наложено наказание над определения срок или размер, тъй като ищецът основава исковата си претенция за обезвреда на твърдения за изтърпяване от него на наложеното му наказание лишаване от свобода при по-тежък режим от този, който законът предвижда и който му е признат впоследствие, т.е. позовава се на изпълнение на наложено наказание в размер, различен от определения. Вярно е, че именно Прокуратурата в изпълнение на

законовите си правомощия е предприела действия за привеждане на режима в съответствие с нормата на закона, но това не освобождава Държавата от отговорността ѝ за вреди.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и доказателствата по делото, в рамките на въведените с жалбата оплаквания срещу първоинстанционния акт, намира следното:

Фактическата обстановка, установена от ОС – Плевен въз основа на ангажираните по делото доказателства, не е спорна между страните. Ищецът е бил осъден по НОХД № 14/2019 г. на РС – Червен бряг и му е било наложено наказание лишаване от свобода за срок от 1 г. при първоначален строг режим на изтърпяване, като е приведено в изпълнение наложеното му наказание от 1 г. лишаване от свобода по предходно НОХД № 219/ 2016 г. на РС – Велики Преслав. По реда на въззивното обжалване наказанието му е намалено на 3 месеца, но режимът на изтърпяване не е променен. След привеждане на присъдата в изпълнение прокурор от РП – Червен бряг е сезирал гл. прокурор с искане за изменение на присъдата в частта за определения режим на изтърпяване на наказанието, наказателното производство е възобновено и съдът е отменил предходните актове по отношение на режима, като е постановил изтърпяването на наказанието да бъде при първоначален общ режим. Б. е приведен в Затвора – гр. Плевен на 15.10.2019 г., където по негови лични признания в депозираните молби, жалби и становища 30 дни е бил в приемното отделение, след което на 14.11.2019 г. /по показания на св. М. П./ е преместен в затворническо общежитие от закрит тип ВИТ при строг режим, а на 05.12.2019 г. е преместен в затворническо общежитие от открит тип при общ режим. Св. М. П. – инспектор СДВР към Общежитие ВИТ сочи, че през първите три месеца от настаняването на Б., той непрекъснато имал неоснователни претенции и изисквания към администрацията. След като се оплакал от здравословен проблем, било реагирано веднага и бил изпратен за наблюдение в болнична стая № 118. Видно от болничния му картон, за времето от 19.11.2019 г. до 26.11.2019 г. той е бил настанен в болнична стая за наблюдение поради контузия на главата и оплаквания от главоболие. Същият е с призната 90 % нетрудоспособност с ЕР на ТЕЛК от 2017 г. поради общо заболяване, установено през 1984 г. – дегенеративна миопатия и поради претърпяна през 2001 г. трудова злополука – състояние след ЧМТ. Св. Т. П. – лекар, работещ като консултант в затвора – дава показания, че при престоя му в болничното помещение Б. не е имал припадъци, не е приемал лекарства, което е било констатирано лично от нея.

При така изяснената фактическа обстановка настоящата инстанция споделя формирания от първоинстанционния съд извод за осъществяване на фактическия състав на чл.2 ал.1 т.6 ЗОДОВ за ангажиране отговорността на Държавата за

причинени на ищеца неимуществени вреди. Установи се, че той незаконосъобразно е изтърпял 13 дни от наложеното му наказание „лишаване от свобода“ вместо при първоначален общ режим при строг такъв. Двата режима се различават помежду си по степента на надзор и охрана, начина на осъществяване на свижданията, местата за полагане на труд, възможността за нощуване, ползване на медицинска помощ и посещение на културни, спортни, религиозни и други мероприятия извън общежитието. В затворническите общежития от закрит тип, където ищецът е търпял строгия режим, лишените от свобода се настаняват в помещения, които се заключват през нощта – чл.53 т.2 ППЗИНЗС, те се поставят при усилен надзор и охрана, могат да работят само в района на съответния затвор или затворническо общежитие и само по изключение – на обособени външни охраняеми обекти – чл.71 ЗИНЗС, провеждат свиждане в помещения, оборудвани с преградни стени, недопускащи пряк контакт, чрез телефонна връзка и с непосредствено наблюдение на физическа охрана – чл.73 ал.12 ЗИНЗС, докато в общежитията от открит тип лишените от свобода се настаняват в помещения, коридорите на които се заключват през нощта, те се поставят при смекчен надзор и могат да работят извън района на общежитието без охрана, провеждат свиждания в помещения, оборудвани с видеонаблюдение, с допускане на пряк контакт с посетителите и по възможност с достъп до затворническата лавка, може да им бъде разрешавано да нощуват на работните обекти извън общежитието, да ползват медицинска помощ в лечебните заведения извън местата за лишаване от свобода, включително стационарно лечение без охрана, както и да присъстват на културни, спортни, религиозни и други мероприятия, провеждани в населеното място по местонахождение на общежитието, по ред, определен от началника на общежитието – чл.71 ЗИНЗС. Съгласно чл. 71а ал.1 ППЗИНЗС лишените от свобода могат да се движат в района на затворническото общежитие от открит тип самостоятелно или на групи без придружител, а в заведенията от закрит тип – с придружител от надзорно-охранителния състав. На лишените от свобода се осигурява постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода, като в заведенията от закрит тип ползването на санитарен възел и течаща вода се осъществява в спалните помещения – чл.20 ал.3.

Предвид разликата в двата режима, това обстоятелство е достатъчно, за да се приеме, че ищецът е изживял стрес и е имал твърдените от него с исковата му молба и при изслушването му в съдебно заседание на 22.03.2021 г. негативни емоционални и психически преживявания, които подлежат на обезщетяване по справедливост съгласно чл. 52 от ЗЗЗД. Следва да се посочи съобразно константната практика на съдилищата, че при търсене на обезщетение за неимуществени вреди по чл.2 ал.1 ЗОДОВ съдът не е строго ограничен от формалните доказателства за установяване наличието на увреждане в рамките на обичайното за подобни случаи, както и на причинно-следствената връзка между него и съответните противоправни действия/ бездействия на разследващите органи, прокуратурата и съда, а само за обезщетяване на

вреди, различни от обичайните, или надвишаващи ги като интензитет и продължителност на търпене, за да бъде уважена исковата му претенция, ищецът следва да проведе успешно пълно главно доказване за настъпване на съответните вреди в пряка причинно-следствена връзка с деликта. В случая ищецът не е ангажирал доказателства, които да установяват, че вследствие на по-тежкия режим на търпене на наложеното му наказание, е претърпял вреди, различни от обичайните и конкретно, че се е влошило здравословното му състояние, че е припаднал и е ударил главата си. Твърденията му за влошаване на здравословното му състояние в рамките на периода от 13 дни, през които е бил поставен при строг режим, се опровергават от събраните гласни доказателства на разпитаните свидетели и от представените медицински документи, съставени по време на пребиваването му в болничната стая, в които не е отразено да е имал припадъци, както и проведено му медикаментозно или друго лечение.

Съдът в настоящия му състав счита, че определеният от първоинстанционния съд размер на обезщетението, дължимо на ищеца, е завишен и не съответства на действително претърпените от последния вреди и в този смисъл не отговаря на критериите за справедливост. На първо място следва да се отчете, че изтърпяването на наказанието в режим, по-тежък от определения, е траело много кратък период от време – само 13 дни от общо определеното му наказание лишаване от свобода – 1 г. и 3 м. На второ място, разликата в двата режима, относима към изживяванията на ищеца с оглед изложените от него твърдения, е само в броя на лишените от свобода, които са били настанени заедно с него в едно помещение. Той не сочи да е пострадал от никакви други ограничения, свързани с по-тежкия режим. В чл.43 ал.4 ЗИНЗС е предвидено, че минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода не може да е по-малка от 4 кв. м., т.е. тази площ не е обусловена от вида на режима на изтърпяване на наказанието и тя е еднаква при всички режими. Настаняването на лишените от свобода в спални помещения се извършва от съответния инспектор по социални дейности и възпитателна работа въз основа на капацитетните възможности на отделните помещения в групата, изискванията на режима и сигурността, личностната характеристика на лишения от свобода, възможността да оказва или да се поддава на отрицателно влияние, психологическата съвместимост с другите лишени от свобода, здравословното състояние и естеството на възложената работа – чл.27 ал.1 ЗИНЗС. В случая се установи, че ищецът е бил настанен в спално помещение с повече други лишени от свобода, отколкото биха били при лекия режим, но не се доказва полагащата му се жилищна площ да е била нарушена. Обстоятелството, което той сочи, че най-силно е засегнало неимуществената му сфера, е, че всяко от лицата в спалното помещение е разполагало със собствен телевизор, който е включвало по всяко време на денонощието, и това е пречило на спокойния му сън. Соченото обстоятелство не може

да бъде разглеждано като свързано с по-тежкия режим на търпене на наказанието, т.е. последиците от него не се намират в пряка-причинно следствена връзка с деликта, а са резултат от въведените от затворническата администрация вътрешни правила и контролът за спазването им. Не на последно място, за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди следва да се съобрази ценовата конюнктура в страната и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности на населението към датата на увреждането, както и обстоятелството, че осъждането по ЗОДОВ по себе си също има ефект на репарация. Размерът на обезщетението не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия. Към датата на деликта минималната работна заплата в страната е била 560 лв., а средната около 1300 лв. При съобразяване на така обсъдените обстоятелства, ВТАС счита, че обезщетение в размер на 300 лв. е достатъчно за поправяне на причинените на Б. неимуществени вреди.

По изложените съображения първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която Прокуратурата на РБ е осъдена да заплати на Ж. Д. Б. обезщетение за причинени му неимуществени вреди над 300 лв. до присъдената сума от 1000 лв., като искът на Б. в тази му част следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 60/ 19.04.2021 г. по Гр.д. № 652/ 2020 г. по описа на ОС – Плевен **в частта**, с която Прокуратурата на РБ е осъдена да заплати на Ж. Д. Б. сумата над 300 лв. до 1000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди от изпълнение на наложеното му наказание над определения размер в частта относно изтърпяването на наложеното му наказание лишаване от свобода по присъда по НОХД № 14/2019 г. на РС – Червен бряг под строг режим за периода от 15.10.2019 г. до 05.12.2019 г., след която дата изтърпява наказанието под общ режим поради отмяна на първоначално определения режим, ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане, вместо което **ПОСТАНОВИ:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от Ж. Д. Б. против Прокуратурата на РБ иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в психическо неразположение от наложените ограничения, безпокойство, напрежение, безсъние, отпадналост и отчаяние, в резултат от изпълнение на наложеното му по присъда по НОХД № 14/ 2019 г. на РС – Червен бряг наказание за периода от 15.10.2019 г. до 05.12.2019 г. при строг режим вместо при общ режим, за сумата **над 300 /триста/ лв.** до 1000 лв., като неоснователен.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 60/ 19.04.2021 г. по Гр.д. № 652/ 2020 г. по описа на ОС – Плевен в останалата му обжалвана част.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок, считано от връчване на препис от него на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____